ՊԱՏՎԱՍՏԱՆՅՈՒԹԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Զոստերի դեմ ռեկոմբինանտային (գոտեորքին) պատվաստանյութ. *Ի՞նչ է ձեզ անհրաժեշտ իմանալ*

Many Vaccine Information Statements are available in Armenian and other languages. See www.immunize.org/vis

Պատվաստանյութի վերաբերյալ շատ տեղեկատվական նյութեր հասանելի են հայերենով և այլ լեզուներով: Տես՝ www.immunize.org/vis կայքը

1. Ինչո՞ւ պատվաստվել:

Զոստերի դեմ ռեկոմբինանտային (գոտեորքին) պատվաստանյութը կարող է կանխարգելել **գոտեորքինը**:

Գոտեորքինը (նաև կոչվում է հերպես զոստեր կամ պարզապես զոստեր) մաշկի վրա արտահայտված ցավոտ ցան է՝ սովորաբար բշտիկներով: Ցանից բացի, գոտեորքինը կարող է առաջացնել ջերմություն, գլխացավ, դող կամ ստամոքսի խանգարում: Հազվադեպ դեպքերում գոտեորքինը կարող է հանգեցնել այնպիսի բարդությունների, ինչպիսիք են՝ թոքաբորբը, լսողության խնդիրները, կուրությունը, ուղեղի բորբոքումը (էնցեֆալիտ) կամ մահը:

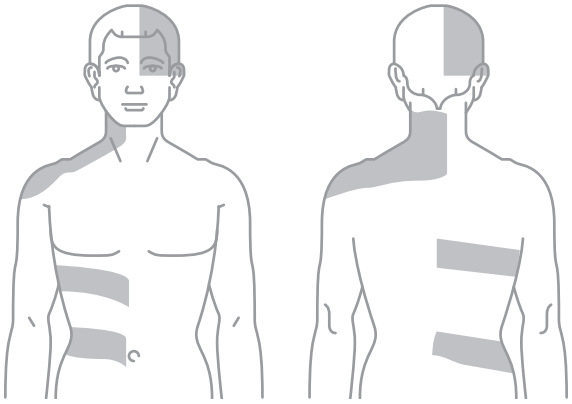

Գոտեորքինի ռիսկը տարիքի հետ ավելանում է: Գոտեորքինի ամենատարածված բարդությունը նյարդային երկարատև ցավն է, որը կոչվում է հետհերպետիկ նեվրալգիա (Postherpetic Neuralgia, PHN): PHN-ն առաջանում է այն հատվածներում, որտեղ գոտեորքինի ցանը եղել է և կարող է տևել ամիսներ կամ տարիներ ցանի անհետացումից հետո: PHN-ի ցավը կարող է լինել սուր և հյուծիչ:

PHN-ի ռիսկը տարիքի հետ ավելանում է: Գոտեորքին ունեցող մեծահասակների մոտ ավելի հավանական է, որ զարգանա PHN և լինի ավելի երկարատև և ավելի սուր ցավ, քան երիտասարդների մոտ:

Թուլացած իմունային համակարգ ունեցողները գոտեորքին ձեռք բերելու և հիվանդությունից բարդություններ ունենալու ավելի բարձր վտանգի տակ են:

Գոտեորքինն առաջանում է varicella-zoster վիրուսով, նույն վիրուսով, որն առաջացնում է ջրծաղիկ: Ջրծաղիկ ունենալուց հետո վիրուսը մնում է ձեր օրգանիզմում, և հետագայում ձեզ մոտ կարող է գոտեորքին առաջացնել: Գոտեորքինը չի կարող փոխանցվել մի մարդուց մյուսին, բայց վիրուսը, որն առաջացնում է գոտեորքին, կարող է տարածվել և ջրծաղիկ առաջացնել այն մարդու մոտ, ով երբեք ջրծաղիկ չի ունեցել կամ երբեք չի ստացել ջրծաղիկի դեմ պատվաստանյութ:

2. Գոտեորքինի ռեկոմբինանտային պատվաստանյութ

Գոտեորքինի ռեկոմբինանտային պատվաստանյութն ուժեղ պաշտպանություն է ապահովում գոտեորքինի դեմ: Կանխարգելելով գոտեորքինը՝ գոտեորքինի ռեկոմբինանտային պատվաստանյութը պաշտպանում է նաև PHN-ից և այլ բարդություններից:

Գոտեորքինի ռեկոմբինանտային պատվաստանյութը խորհուրդ է տրվում՝

- **50 տարեկան և ավելի բարձր տարիքի մարդիկ**
- **19 տարեկան և ավելի մեծ տարիքի մարդիկ, ովքեր ունեն թուլացած իմունային համակարգ՝** հիվանդության կամ բուժման պատճառով

Գոտեորքինի պատվաստանյութը տրվում է երկու դեղաչափով: Մարդկանց մեծամասնության համար երկրորդ դեղաչափը պետք է տրվի առաջին դեղաչափից հետո 2-6 ամիս անց: Որոշ մարդիկ, ովքեր ունեն կամ կունենան թուլացած իմունային համակարգ, կարող են երկրորդ դեղաչափը ստանալ առաջին դեղաչափից հետո 1-2 ամիս անց: Ուղղորդման համար հարցրեք ձեր առողջապահական խնամքի մատակարարին:

Գոտեորքինի ռեկոմբինանտային պատվաստանյութը խորհուրդ է տրվում ստանալ նրանց, ովքեր նախկինում ունեցել են գոտեորքին, և նրանց, ովքեր ստացել են վարիցելլայի (ջրծաղկի) պատվաստանյութ: Պատվաստանյութը խորհուրդ է տրվում նաև նրանց, ովքեր արդեն ստացել են գոտեորքինի մեկ այլ տեսակի պատվաստանյութ՝ կենդանի գոտեորքինի դեմ պատվաստանյութը: Գոտեորքինի ռեկոմբինանտային պատվաստանյութում չկա որևէ կենդանի վիրուս:

Գոտեորքինի պատվաստանյութը կարելի է տալ այլ պատվաստանյութերի հետ միաժամանակ:

U.S. Department of Health and Human Services
Centers for Disease Control and Prevention

3. Խոսեք ձեր առողջապահական խնամքի մատակարարի հետ

Ասեք ձեր պատվաստման հարցերով մատակարարին, եթե պատվաստանյութ ստացող անձը.

- Ունեցել է **ալերգիկ ռեակցիա գոտեորքինի ռեկոմբինանտային պատվաստանյութի նախորդ դեղաչափից հետո**, կամ ունի որևէ **լուրջ, կյանքին սպառնացող ալերգիաներ**
- **Ներկայումս գոտեորքին ունի**
- **հղի է**

Որոշ դեպքերում ձեր առողջապահական խնամքի մատակարարը կարող է որոշել հետաձգել գոտեորքինի պատվաստումը մինչև հաջորդ այցը:

Թեթև հիվանդություններ, ինչպես, օրինակ՝ մրսածություն ունեցող անձինք, կարող են պատվաստվել: Մարդիկ, ովքեր չափավոր կամ ծանր հիվանդ են, պետք է սովորաբար սպասեն մինչև ապաքինվելը՝ նախքան գոտեորքինի ռեկոմբինանտային պատվաստանյութ ստանալը:

Ձեր բժիշկը կարող է ձեզ հավելյալ տեղեկություններ տալ:

4. Պատվաստանյութից առաջացող ռեակցիաների ռիսկերը

- Ձեռքի մեղմ կամ չափավոր ցավը շատ տարածված է գոտեորքինի ռեկոմբինանտային պատվաստանյութով պատվաստվելուց հետո: Ներարկման հատվածում կարող է առաջանալ կարմրություն կամ այտուցվածություն:
- Հոգնածությունը, մկանային ցավը, գլխացավը, սարսուռը, ջերմությունը, ստամոքսացավը և սրտխառնոցը տարածված երևույթ են գոտեորքինի ռեկոմբինանտային պատվաստանյութից հետո:

Այս կողմնակի ազդեցությունները կարող են ժամանակավորապես խանգարել պատվաստված անձին բնականոն գործունեություն իրականացնել: Ախտանիշները սովորաբար ինքնուրույն անհետանում են 2-3 օրվա ընթացքում: Դուք դեռ պետք է ստանաք գոտեորքինի ռեկոմբինանտային պատվաստանյութի երկրորդ դեղաչափը, նույնիսկ եթե առաջին դեղաչափից հետո ունեցել եք այս ռեակցիաներից մեկը:

Գիեն-Բարրեի համախտանիշ (Guillain-Barré Syndrome, GBS), նյարդային համակարգի լուրջ խանգարում, շատ հազվադեպ է հաղորդվել զոստերի ռեկոմբինանտային պատվաստումից հետո:

Մարդիկ երբեմն ուշագնաց են լինում բուժգործողություններից հետո՝ ներառյալ պատվաստումը: Հայտնեք ձեր բժշկին, եթե դուք թեթև գլխապտույտ եք զգում, կամ տեսողության փոփոխություն, կամ ականջներում զնգոց եք զգում:

Ինչպես ցանկացած դեղամիջոցի դեպքում, շատ փոքր հավանականություն կա, որ պատվաստանյութը լուրջ ալերգիկ ռեակցիայի, այլ լուրջ վնասվածքի կամ մահվան պատճառ հանդիսանա:

5. Ի՞նչ տեղի կունենա լուրջ ռեակցիայի առկայության դեպքում:

Ալերգիկ ռեակցիա կարող է առաջանալ, երբ պատվաստված անձը հեռանա կլինիկայից: Եթե տեսնում եք լուրջ ալերգիկ ռեակցիայի նշաններ (եղնջատենդ, դեմքի և կոկորդի այտուցվածություն, շնչառության դժվարություն, արագ սրտխփոց, գլխապտույտ կամ թուլություն), զանգահարեք **9-1-1** և տարեք անձին մոտակա հիվանդանոց:

Ձեզ մտահոգող այլ նշանների առկայության դեպքում զանգահարեք ձեր առողջապահական խնամքի մատակարարին:

Անբարենպաստ ռեակցիաների մասին պետք է հայտնել Պատվաստանյութերի հետ կապված անբարենպաստ երևույթների հաշվետվությունների համակարգին (Vaccine Adverse Event Reporting System, VAERS): Սովորաբար այս հաշվետվությունը կներկայացնի ձեր առողջապահական խնամքի մատակարարը կամ դա կարող եք ինքներդ անել: Այցելեք VAERS-ի կայքէջ՝ **www.vaers.hhs.gov**, կամ զանգահարեք **1-800-822-7967**: *VAERS-ը միայն ռեակցիաների մասին հաղորդելու համար է, իսկ VAERS-ի անձնակազմի անդամները չեն տրամադրում բժշկական խորհրդատվություն:*

6. Ինչպե՞ս կարող եմ ավելին իմանալ:

- Հարցրեք ձեր առողջապահական խնամքի մատակարարին:
- Զանգահարեք ձեր տեղական կամ նահանգային առողջապահության դեպարտամենտ:
- Այցելեք Սննդամթերքի և դեղորայքի վարչության (Food and Drug Administration, FDA) կայքէջ պատվաստանյութի փաթեթի ներդիրների և լրացուցիչ տեղեկությունների համար՝ **www.fda.gov/vaccines-blood-biologics/vaccines**:
- Կապվեք հիվանդությունների վերահսկման և կանխարգելման կենտրոնների (Centers for Disease Control and Prevention, CDC) հետ՝
  - Զանգահարեք **1-800-232-4636** (**1-800-CDC-INFO**) կամ
  - Այցելեք CDC-ի կայքէջ՝ **www.cdc.gov/vaccines**:

Armenian translation provided by Immunize.org